

СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(22–24 травня 2019 року)

Харків - 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ, БУДІВНИЦТВА
ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

FACULTY OF ECONOMICS
VŠB-TECHNICAL UNIVERSITY OF OSTRAVA

DEPARTMENT OF ECONOMICS
INSUBRIA UNIVERSITY

ПІВНІЧНО-СХІДНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАН І МОН УКРАЇНИ

ТБІЛІСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНЕ ДЖАВАХИШВІЛІ, М. ТБІЛІСІ, ГРУЗІЯ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА

СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

МАТЕРІАЛИ

***МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***

(22–24 травня 2019 року)

Харків – 2019

УДК 332:911.375.1](06)

С91

Редакційна колегія:

Димченко О. В. – д-р екон. наук, проф. кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова;

Бубенко П. Т. – д-р екон. наук, проф. кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова;

Бурак О. М. – канд. екон. наук, доц. кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова;

Матвєєва Н. М. – канд. екон. наук, доц. кафедри економіки підприємств, бізнес-адміністрування та регіонального розвитку Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано до друку Вченою Радою ХНУМГ ім. О. М. Бекетова,
протокол № 9 від 29 березня 2019 р.*

Сучасні тренди розвитку урбанізованих територій : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 22–24 травня 2019 року / [редкол. : О. В. Димченко, П. Т. Бубенко, О. М. Бурак, Н. М. Матвєєва] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова [та ін.]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 128 с.

ISBN 978-966-695-491-9

У збірнику надруковані матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тренди розвитку урбанізованих територій», яка проходила з 22 травня по 24 травня 2019 року в Харківському національному університеті міського господарства імені О. М. Бекетова. Розглядалися питання щодо застосування підходів, механізмів та інструментарію у вирішенні проблем і визначенні трендів розвитку урбанізованих територій.

УДК 332:911.375.1](06)

© Колектив авторів, 2019

© Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2019

ISBN 978-966-695-491-9

3. Socio-Economic Development Strategy of Georgia “Georgia 2020”//
http://www.mrdi.gov.ge/sites/default/files/social-economic_development_strategy_of_georgia_georgia_2020.pdf

НОРМУВАННЯ ВОДОСПОЖИВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВОДОПРОВІДНО-КАНАЛІЗАЦІЙНОГО ГОСПОДАРСТВА МІСТ

І. М. СОТНИК, д-р екон. наук, проф.

*Сумський державний університет
40007, Україна, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2
insotnik@gmail.com*

М. І. СОТНИК, д-р техн. наук, доц.

*Сумський державний університет
40007, Україна, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2
ni.sotnik@gmail.com*

В. С. БОЙКО, д-р техн. наук, проф.

*НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
03056, Україна, м. Київ, пр-т Перемоги, 37
VSBoiko@bigmir.net*

Проблеми високих тарифів на комунальні послуги, низька якість їх надання та завищені розрахункові норми споживання послуг є предметом багатьох політичних та наукових дискусій в Україні. Застаріла матеріально-технічна база підприємств, що надають комунальні послуги, недосконала система тарифоутворення обумовлює відсутність стимулів до ресурсозбереження у населення й інших споживачів, недофінансування комунальних підприємств, високу аварійність їх роботи і перебої у постачанні послуг. Водночас, результати багатьох досліджень свідчать, що у сфері житлово-комунального господарства, зокрема у водопровідно-каналізаційному господарстві (ВКГ) України, існують значні резерви поліпшення ситуації.

Експертне порівняння розрахункової кількості спожитої води мешканцями будинків різного рівня благоустрою в українських містах та фактичного водоспоживання за показниками приладів обліку (ПО) показує, що розрахункові норми, за якими проводиться нарахування абонентам, що не мають ПО, у багатьох випадках завищені від 30 до 60% [1].

Отже, реальна оплата за послуги централізованого водопостачання і водовідведення для споживачів, у яких відсутні ПО води, може бути зменшена на 30-40% через коригування норм водоспоживання. Поряд з цим, таке коригування знизить на 25-30% надходження підприємств ВКГ від оплати за спожиту воду для типового українського міста з населенням близько 200 тис. осіб [1] і негативно вплине на фінансовий та технічний стан ВКГ через недофінансування поточних ремонтів водопровідних і каналізаційних мереж, обладнання насосних станцій.

За відсутності інших джерел фінансування підприємств ВКГ міст логічним

кроком щодо покращення їх фінансового стану є підняття тарифу при зменшенні норми споживання з метою збереження обсягів фінансових надходжень.

Однак, ця ситуація може негативно вплинути на мотивацію до водозбереження споживачів, які встановили за власний кошт ПО і мають економію в оплаті за спожиту воду. Хоча сьогодні відсоток охоплення абонентів ПО води у містах доволі високий, норми водоспоживання все ще застосовуються для домогосподарств, що не мають ПО.

Як правило, це або соціально вразливі та незабезпечені верстви населення, або споживачі, які мають великі статки, експлуатують великі будинки і витрачають багато води. Фактичне водоспоживання останніх значно вище за встановлені норми і тому їм економічно не вигідно встановлювати ПО.

Скорочення норм споживання води у прагненні привести розрахункові показники водоспоживання до фактичних має здійснюватися у комплексі з іншими організаційно-технічними заходами, економічний ефект від яких компенсуватиме втрату доходу підприємств ВКГ від зменшення надходжень за оплату спожитої води внаслідок зменшення норм споживання.

До таких заходів належать підвищення енергоефективності процесів водопостачання і водовідведення, реконструкція водопровідних та каналізаційних мереж, оптимізація режимів водопостачання і водовідведення, запровадження нових високотехнологічних та екологічних технологій очищення води та стоків та ін.

Поряд з цим, необхідним є запровадження 100% комерційного обліку водоспоживання шляхом встановлення в обов'язковому порядку ПО у споживачів, які їх не мають і отримують субсидії, за рахунок коштів місцевих громад і державного бюджету. Інших споживачів, що не мають ПО, слід зобов'язати встановити їх за власний кошт, щоб і надалі отримувати послуги з централізованого водопостачання.

Список використаних джерел:

1. Звіт за договором № 434-П «Розробка нормативів питного водопостачання міста Суми». – Суми: СумДУ, 2016. – 48 с.

ЗМІСТ

Секція 1

Проблеми, стан та перспективи розвитку підприємств житлово-комунального господарства та будівництва

Бабаєв В. М. Сучасні особливості процесів субурбанізації у реформуванні адміністративно-територіального устрою України	3
Димченко О. В., Бєлянцева В. В. Реформування адміністративно-територіального устрою: європейські орієнтири	5
Димченко О. В., Сінческул І. Л. Стратегічні сценарії розвитку підприємств міської системи теплозабезпечення	7
Eka Sepashvili. Regional development of Georgia: support competitiveness of the regions	8
Сотник І. М., Сотник М. І., Бойко В. С. Нормування водоспоживання та проблеми розвитку водопровідно-каналізаційного господарства міст.....	10
Палант О. Ю., Водовозов Є. Ю. Переваги застосування динамічних тарифів на послуги підприємств міського електричного транспорту.....	12
Таукешева Т. Д. Стан розвитку житлово-комунального господарства в умовах економічних перетворень.....	13
Владимирова М. С., Канівець Д. О. Стратегія розвитку туристичної діяльності України.....	15
Єсіна В. О., Шейко Є. П., Старікова О. М. Методологія тарифоутворення на базі порівняльного аналізу для підприємств сфери теплопостачання.....	16
Соболева Г. Г., Леонідова В. А. Інноваційний розвиток будівельних підприємств.....	18
Тараруєв Ю. О., Сулейманова К. Е. Особливості антикризового управління на підприємствах житлово-комунального господарства.....	19
Юр'єва С. Ю., Сільчук Г. А. Проблеми енергозбереження на підприємствах водопостачання.....	21
Юр'єва С. Ю., Порохненко А. О. Особливості конкурентоспроможності будівельних підприємств	22
Гайденко С. М. Моделювання впливу техніко-експлуатаційних факторів на зміну показників виробничої програми підприємств міського електричного транспорту.....	23
Рудаченко О. О. Проблемні питання житлово-комунального господарства України.....	25
Рудаченко О. О., Зозуля І. М. Особливості енергозберігаючих технологій в житлово-комунальному господарстві.....	27
Волгіна Н. О., Азарова А. О. Впровадження системного підходу до формування та управління фінансовою стійкістю будівельного підприємства...	28
Соколов Д. В. Основні проблеми застосування методів економічної діагностики.....	29

Наукове видання

СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

(22–24 травня 2019 року)

*Матеріали конференції опубліковані в авторській редакції
мовою оригіналу*

Відповідальний за випуск *О. В. Димченко*

Технічний редактор *В. В. Коненко*

Підп. до друку 15.05.2019. Формат 60×84/16.

Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 7,6.

Тираж 165 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.

Електронна адреса: rektorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017